

Про санітарно-епідемічну ситуацію на території області за 9 місяців 2024 року

На території області впродовж звітнього періоду зареєстровано 4 спалахи гострих кишкових інфекцій (13 дітей та 11 дорослих). Спалахи зареєстровані в 2 закладах освіти (опорний ЗЗСО смт. Лужани, Чернівецький багатoproфільний ліцей №4 м.Чернівці), закладі громадського харчування кафе «Вассара кава» м.Чернівці Чернівецького району та в побуті м.Сокиряни Дністровського району. Основними причинами спалахів в опорному ЗЗСО та кафе стало недотримання учнями та відвідувачами правил особистої гігієни. Фактором передачі та виникнення захворювання на сальмонельоз у 6 осіб в побуті стали готові страви забруднені збудником *Salmonella enteritidis*. Заключний діагноз у 9 дітей Чернівецького багатoproфільного ліцею №4: сальмонельоз – 5 та гострий гастроентероколіт змішаної та невстановленої етіології – 4. Під час епідеміологічного розслідування встановлено, що основним етіологічним фактором спалаху була *Salmonella enteritidis*, яку виділено у хворих. Найбільш імовірним фактором передачі були забруднені збудником готові страви, а причиною спалаху порушення технології приготування їжі.

За результатами проведених епідеміологічних розслідувань випадків гострих кишкових інфекцій виявлено порушення вимог чинного законодавства. Завдяки вжитим заходам розповсюдження епідемічного процесу було припинено та вжито відповідних заходів.

У зв'язку з введенням військового стану планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) не проводились.

Основна робота була зосереджена на здійсненні контролю по дотриманню вимог санітарного законодавства за закладами оздоровлення та відпочинку, місцями для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб, місцями масового відпочинку населення на водних об'єктах, за організацією харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти, санітарно-технічним станом об'єктів питного водопостачання області та забезпеченістю населення краю якісною питною водою тощо.

Протягом поточного року загалом проведено 2274 моніторингових обстежень об'єктів нагляду, за результатами яких встановлено порушення вимог чинного законодавства на 772 об'єктах, що становить 34%.

На виконання доручень Чернівецької обласної військової адміністрації від 08.12.2023 № 70-Я та 12.02.2024 року № 7-Г «Про проведення моніторингу роботи харчоблоків закладів загальної середньої освіти та дошкільної освіти області в умовах воєнного стану» проведено 306 моніторингових обстежень харчоблоків закладів освіти, зокрема 154 закладів дошкільної освіти (ЗДО) і 152 – загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Порушення вимог санітарного законодавства встановлено на 247 об'єктах (80,7%).

Основні порушення, які виявлялись:

- харчоблоки потребують проведення капітальних та поточних ремонтів – 31 (20%) ЗДО, 29 (19%) ЗЗСО;
- відсутність повного набору виробничих приміщень або не проведене відповідне зонування виробничих зон - 29 (18,8%) ЗДО та 72 (46,7%) ЗЗСО;
- недостатня забезпеченість холодильним та технологічним обладнанням у 18 (11,7%) ЗДО, 16 (10,5%) ЗЗСО;
- відсутня або не працює припливно-витяжна вентиляція над тепловим обладнанням у 35 (22,7%) ЗДО і 27 (17,8%) ЗЗСО;
- не створені умови для дотримання особистої гігієни персоналом харчоблоків 18 (11,7%) ЗДО та 18 (11,8%) ЗЗСО, що перевищує показники минулого року на 3,6% та 5,3% відповідно (21 (8,1%) ЗДО та 27 (6,5%) ЗЗСО);
- не дотримуються норми харчування по молочним продуктам, м'ясу, овочах та фруктах у 34 (22%) ЗДО та 13 (8,6%) ЗЗСО тощо.

Головним управлінням забезпечено постійний контроль за дотриманням та впровадженням сучасних стандартів з організації харчування, внесення корективів у перспективні чотирьох тижневі меню відповідно до сезонності продуктів харчування для закладів освіти з урахуванням нових рецептур, розроблення нових технологічних карток для приготування блюд. Під час комісійних моніторингових обстежень здійснювався контроль щодо дотримання норм харчування та їх виконанням, проаналізовано 310 меню-розкладів, з них 156 для ЗДО та 154 – ЗЗСО, порушення встановлено в 43 меню, що становить 13,9%.

Для усунення виявлених порушень надано 401 рекомендаційний лист, інформовано про результати проведених заходів органи місцевого самоврядування, районні державні адміністрації, Департамент освіти та науки Чернівецької ОВА.

З метою профілактики гострих кишкових захворювань та харчових отруєнь в закладах освіти проведена роз'яснювальна - 922 лекції та бесіди.

Постійно проводиться оновлення санітарних паспортів харчоблоків з урахуванням покращення матеріально-технічної бази їдалень (харчоблоків) закладів освіти, стану організації харчування учнів та вихованців.

Головним управлінням спільно з Департаментом освіти і науки Чернівецької ОДА проведено онлайн семінар-нараду з керівниками органів управління освітою районних державних адміністрацій, територіальних громад, закладів загальної середньої освіти області та відповідальними працівниками цих закладів за організацію харчування. Під час проведення семінару було розглянуто питання щодо реформи системи шкільного харчування, зокрема про досвід підходів до організації харчування дітей у країнах Європи та особливості спрямування субвенції на модернізацію їдалень і харчоблоків ЗЗСО у 2024 році; дотримання порядку організації харчування у закладах загальної середньої

освіти; основні принципи складення примірного чотиритижневого сезонного меню та дотримання норм харчування дітей у закладах загальної середньої освіти. Також для керівників закладів освіти всіх територіальних громад області проведено семінари з питань організації харчування та дотримання вимог санітарного законодавства, надано практичні рекомендації та пам'ятки.

При підготовці до літньої оздоровчої кампанії у 2024 році Головним управлінням була проведена відповідна організаційна робота, зокрема розроблені та скеровані органам місцевого самоврядування та керівникам закладів оздоровлення та відпочинку обов'язкові умови для прийняття стаціонарного оздоровчого закладу та дитячого наметового містечка в експлуатацію, а також основні рекомендації щодо створення безпечних умов перебування в найпростіших укриттях.

Під час оздоровчої кампанії на території області працював 1 заміський оздоровчий заклад ПП «Сонячні Карпати» «Карпатський Фенікс».

Також в області працювали 211 закладів відпочинку (206 закладів з денним перебуванням, 3 табори праці та відпочинку, 2 наметові табори ГС спортивно-оздоровчий табір «Твій табір» та «Ойкос». У 2 пришкільних таборах Банилівської ТГ Вижницького району організоване буфетне харчування згідно із погодженим асортиментним переліком та наметових таборах.

Обстеження зазначених закладів здійснювались відповідно до заяв керівників закладів. За результатами проведених обстежень та встановлених порушень вимог санітарного законодавства, керівникам були надані відповідні рекомендації. В усіх закладах проведені всі підготовчі заходи та прийняті комісійно, підписані акти готовності таборів. Також погоджено меню для стаціонарного і наметових таборів, списки працівників, які пройшли медогляд для роботи в таборі та списки, графіки, маршрути постачання харчових продуктів.

За результатами комісійних обстежень позаміський заклад «Дністер Плюс» (с.Брідок), «Під лісом» (м.Чернівці) визначено не придатним до проведення оздоровлення дітей.

У ході підготовки до нового навчального 2024/2025 року спеціалісти Головного управління прийняли участь в обстеженні 768 захисних споруд закладів освіти області для 260 закладів дошкільної освіти, 344 закладів загальної середньої освіти, 69 закладах освіти обласного підпорядкування.

81 заклад освіти немає власного укриття та уклали договір за межами закладів освіти (ЗДО -32, ЗЗСО – 48, ВПУ - 1).

Так, у Вижницькому районі мають власні укриття 36 ЗДО та 48 ЗЗСО. Відсутнє укриття у ЗДО №2 с. Вашківці Вашківецької ОТГ (не працюватиме). У Дністровському районі всі заклади (48 ЗДО та 74 ЗЗСО) мають власні укриття. У Чернівецькому районі 340 закладів освіти (ЗДО-144, ЗЗСО -196) мають власне укриття, решта – 79 об'єктів уклали договір за межами закладів освіти. У Сторожинецькій гімназії № 2 та Старожадівському ліцеї не завершено

будівництво укриття, а в Кам'янському ліцей Кам'янської ТГ – відсутнє укриття.

1 ВПУ немає власного укриття (Чернівецький професійний ліцей сфери послуг орендує укриття у ПТУ № 8), 2 заклади додатково оренднують по 1 укриттю (Чернівецький політехнічний фаховий коледж має 1-власне укриття та 1 орендує у ОСББ «Ваша забудова»; Чернівецький професійний ліцей автомобільного сервісу` має 1 власне укриття та 1 орендує в Багато-профільному ліцеї).

Основні порушення у ході обстеження укриттів: не дооблаштоване укриття, приміщення потребує косметичного ремонту (Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю.Шкрібляка, КЗ «Карапчівська спеціальна загальноосвітня школа – інтернат», комунальний обласний позашкільний навчальний заклад «Буковинський центр мистецтв», Педагогічний фаховий коледж Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича та вище професійне художнє училище №5, Южинецький та Мамаївський ЗДО, Шишківський ЗЗСО). Не дооблаштований туалет у ЗДО №43 м.Чернівці, Вижницькому коледжі прикладного мистецтва ім.В.Ю.Шкрібляка, КЗ «Карапчівська спеціальна загальноосвітня школа – інтернат», Глибоцькому професійному та Чернівецькому професійному машинобудівному ліцеях. Укриття не забезпечено питною водою відповідно вимог Чернівецькі професійні ліцеї залізничного транспорту та автомобільного сервісу, Вище професійне художнє училище №5, Педагогічний фаховий коледж Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича та Чернівецький індустріальний фаховий коледж. Не ефективно працює вентиляційна система в ЗДО №7, ЧЦЮТ та БТДЮ м.Чернівці.

Впродовж липня - серпня поточного року проведені комісійні обстеження закладів освіти області щодо готовності до роботи в новому 2024/2025 навчальному році. Загалом проведено 643 комісійних обстежень закладів освіти, з них: 254 заклади дошкільної освіти, 351 заклад загальної середньої освіти та 39 закладів освіти обласного підпорядкування (10 закладів загальної середньої освіти, 8 коледжів, 15 закладів професійної освіти та 6 закладів позашкільної освіти).

За результатами комісійних обстежень виявлені порушення вимог санітарного законодавства в 156 закладах дошкільної освіти (61,4%), 205 закладах загальної середньої освіти (58,4%) та 36 в закладах обласного підпорядкування (94,7%).

Основні порушення, які виявлялись: приміщення харчоблоків потребують проведення поточного ремонту; не функціонує або відсутня припливно-витяжна вентиляція на харчоблоках; харчоблоки не забезпечені повним набором виробничих приміщень (або не проведено зонування); відсутність гарячої води у рукомийниках; в туалетних кімнатах відсутнє рідке мило та електричні або одноразові рушники; недостатня забезпеченість холодильним та технологічним обладнанням; не забезпечено достатньою

кількістю розділових столів з гігієнічним покриттям; не погоджені списки на медогляди та не всі працівники пройшли медичний огляд; не погоджені санітарні паспорти на джерело нецентралізованого питного водопостачання (шахтний колодязь) та харчоблок; не погоджено примірне 4-х тижневе сезонне меню, асортиментні переліки буфетної продукції; не у всіх закладах проведені лабораторні дослідження якості питної води, параметрів мікроклімату та рівня освітленості.

В закладах освіти області досліджено 640 проб питної води за санітарно-хімічними показниками, з них не відповідали санітарним вимогам 10 (1,5%) проб; 675 проб за бактеріологічними показниками, з них не відповідали вимогам 57 (8,4 %) проб. За результатами вжитих заходів та повторних лабораторних досліджень питна вода відповідає вимогам ДСанПНУ 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

У 260 закладах дошкільної освіти та 328 закладах загальної середньої освіти реалізовано модель харчування «Базова кухня» (приготування страв у закладі освіти), у 25 закладах – «Опорна кухня» (доставка готової їжі для інших закладів освіти).

В області організоване харчування в усіх закладах, окрім 11 закладів: 5 ЗЗСО Ставчанської ТГ, 2 приватних закладах загальної середньої освіти «Моя ІриСка» та «Юнік» м.Чернівці та 4 ВПУ.

До початку нового 2024/2025 навчального року було розглянуто – 243 перспективних 4-х тижневих перспективних меню (ЗДО – 108, ЗЗСО – 128, ВПУ – 7) для 558 закладів (ЗДО – 230, ЗЗСО – 551, ВПУ – 7), погоджено 243 (100%). Загалом у поточному році розглянуто 922 та погоджено 892 (96,7%) чотирьохтижневих перспективних меню та 36 асортиментних переліки буфетної продукції для 67 ЗЗСО і 4 ВПУ.

Керівникам територіальних громад та закладів освіти надано 401 письмову пропозицію щодо усунення виявлених порушень.

На виконання протоколу № 10 засідання Державної комісії ТЕБ та НС від 21.12.2023 та доручення начальника Головного управління від 23.01.2024 проведено 296 комісійних моніторингових обстежень об'єктів питного водопостачання: 28 підприємств централізованого та 268 нецентралізованого питного водопостачання.

За результатами проведених обстежень порушення встановлені на 77 (26%) об'єктах водопостачання, а саме: на 21 (82%) централізованому водопроводі та на 56 (20,9%) об'єктах нецентралізованого питного водопостачання.

Основні порушення, які виявлялись на підприємствах централізованого водопостачання: відсутній проект зон санітарної охорони (ЗСО) на джерело водопостачання; на об'єктах нецентралізованого водопостачання, необхідність поновлення санітарних паспортів на джерело водопостачання і відсутність лабораторних досліджень щодо якості питної води.

Відповідно до інформації від керівників підприємств питного водопостачання в рамках виробничого контролю безпечності та якості питної

води за 9 місяців поточного року досліджено 30672 проби, з них 15344 за санітарно-хімічними та 15328 - за мікробіологічними показниками, відхилення встановлено у 2 пробах по мікробіологічним показникам.

За результатами виявлених порушень вимог санітарного законодавства керівникам підприємств, балансоутримувачам та органам місцевої влади було надано 52 рекомендаційних листа щодо усунення порушень.

Впродовж останніх років Головне управління ініціює проведення нарад з Департаментом систем життєзабезпечення ЧОВА для вирішення проблемних питань спільно з органи місцевого самоврядування та керівниками підприємств водопровідно-каналізаційного господарства. Під час наради було обговорено питання єдиного підходу і механізму вирішення ряду проблемних питань, які постали на сьогодні, а саме щодо розроблення та затвердження місцевих програм «Питна вода», покращення матеріально-технічної бази, проведення лабораторних досліджень питної води підприємствами та інше. За результатами наради прийнято рішення щодо проведення відповідних заходів стосовно забезпечення населення безпечною та якісною питною водою населення області.

На виконання розпорядження Чернівецької обласної військової адміністрації від 05.04.2024 № 290-р «Про попередження виникнення нещасних випадків і надзвичайних ситуацій на водних об'єктах Чернівецької області у літній період 2024 року» здійснювався контроль за місцями масового відпочинку населення на водних об'єктах, проведено обстеження 4 місць масового відпочинку людей на водних об'єктах, а саме: Чернівецький міський пляж, «Лижна траса» с.Бояни, «Хвиля» с.Магала, «Рутка» с.Великий Кучерів, територія пляжів утримується відповідно до санітарних вимог.

Моніторинг води водоймищ та ґрунту в місцях масового відпочинку населення (пляжах) на території області проводився Державною установою «Чернівецький обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України» та про результати інформовано Головне управління.

На виконання доручення першого заступника начальника Головного управління в області організовано проведення комісійних моніторингових обстежень місць для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб на території Чернівецької області, проведено 47 обстежень місць внутрішньо переміщених осіб, в одному випадку виявлені порушення встановлених законодавством норм, надані відповідні рекомендації.

Відповідно до розпорядження Чернівецької ОВА від 11 грудня 2023 року №1264-р спеціалістами Головного управління у складі робочої групи взяли участь у проведенні моніторингу діяльності діючих надавачів соціальних послуг для осіб похилого віку та осіб з інвалідністю недержавного сектору. Так, здійснено 11 обстежень закладів соціального спрямування приватної форми власності. Встановлено, що у більшості закладів недотримуються норми житлової площі на одного підопічного під час їх проживання. В окремих закладах не здійснюється контроль за якістю питної води з джерел

централізованого та нецентралізованого питного водопостачання. Також частково відсутні медичні кабінети чи ізолятори; не всіма працівниками пройдено своєчасно медичний огляд та інше.

Для врегулювання питання застосування пестицидів та агрохімікатів суб'єктами господарювання та громадянами на території області, працівниками Головного управління проведено 26 нарад-семінарів спільно з представниками територіальних громад, пасічниками, суб'єктами господарювання, які займаються вирощуванням сільсько-господарських культур щодо безпечного застосування пестицидів у межах та за межами населених пунктів. Окрім того, надано пам'ятки, інформаційні бюлетені та інформації висвітлено на офіційних сайтах районних військових адміністрацій та ТГ.

На виконання Закону України «Про адміністративні послуги» видано 20 дозволів (санітарні паспорти) на роботу з радіоактивними речовинами та іншими джерелами іонізуючого випромінювання, у 3 випадках надано відмову.

За звітній період було проведено 9 обстежень приміщень для отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики та з освітніх послуг та щодо видачі санітарного паспорта на право одержання, зберігання і застосування пестицидів і мінеральних добрив.

В поточному році проведено розгляд 130 звернень громадян. За результатами розгляду - 77,9% вирішено позитивно. Основні питання що порушуються у зверненнях громадян стосовно облаштування та експлуатація вигрібних ям, каналізаційних мереж - 51%, забруднення атмосферного повітря - 9,2%, щодо розміщення та роботи генераторів, як джерела шуму так і забруднювача атмосферного повітря - 8,4%, порушення режиму тиші - 6,8%, застосування та зберігання пестицидів та агрохімікатів - 3,8%, дотримання вимог законодавства на радіотехнічних об'єктах (РТО) - 3% та інші - 17,8%.

Окрім того, Головним управлінням спільно з Департаментом соціального захисту населення, Службою у справах дітей Чернівецької ОДА проведено семінари-навчання для керівників (власників) закладів оздоровлення та відпочинку; закладів інституційного догляду дітей з питань дотримання основних вимог у сфері санітарного законодавства.